

Fris-Nytt 3/2022

Fris-Nytt 3/2022

Innehåll:

- ↳ **Ordförande har ordet**
- ↳ **Höstmöte**
- ↳ **Fris deltog med monter och panelsamtal på Bokmässan**
- ↳ **Ny rapport avslöjar utlandsfinlandssvenskarnas väljarbeteenden**
- ↳ **Rapport från Fris föreningar:**
 - *Föreningen Finlandssvenskar i Medelpad*
 - *Svenska Österbottningar i Stockholm*
 - *Jan Mosander besökte de "Tre Gillena"*
- ↳ **Kalendarium se fris.nu**

Ordförande har ordet

Jack Stenberg, förbundsordförande. Foto: Fris

Jag hoppas att alla har kommit i gång nu när vi är inne på halvtid i höstprogrammet. Bokmässan har ägt rum och vi fanns representerade på plats efter några års uppehåll. Man träffar så många personligheter där, vilket är trevligt.

Nu är vi fullt upptagna med höstmötet, som vi hoppas ska bli mycket givande och önskar alla föreningsrepresentanter som anmält sig hjärtligt välkomna till Nyköping. Fin fortsättning på hösten önskas er alla!

Jack Stenberg, förbundsordförande

Höstmöte

Helgen den 22–23 oktober hålls Fris höstmöte i centrala Nyköping. På programmet står bland annat en historisk stadsvandring med Göran Hedin, föreningstid att utbyta erfarenheter och en workshop med samhällsentreprenören och föreningskännaren Angeli Sjöström Hederberg. På lördagskvällen serveras två-rättersmiddag på Stora Hotellet och det bjuds på levande musik av en tillrest finlandssvensk artist.

Ny rapport avslöjar utlandsfinlandssvenskarnas väljarbeteenden

Tankesmedjan Magma publicerade nyligen rapporten "Väljarbeteende bland svenskspråkiga utlandsfinländare" som sammanställts av forskarna Staffan Himmelroos, Åsa von Schoultz, Isak Vento och Maria Bäck.

I studien har de analyserat den officiella valstatistiken för utflyttade finländare efter 1987. Av resultatet framgår bland annat att endast 12,6 procent av utlandsfinländarna tog sig till valurnorna i riksdagsvalet 2019, jämfört med omkring 70 procent av de i Finland bosatta medborgarna.

Siffrorna för aktivt riksdagsvalsdeltagande bland svenskspråkiga utlandsfinländare de senaste 30 åren är visserligen högre än för finskspråkiga, men rapporten avslöjar fler tänkvärda rön. Ta del av den i sin helhet genom att följa länken [här](#).

Fris deltog med monter och panelsamtal på Bokmässan

Fris personal David Johansson modererar panelsamtalet med Anna-Lena Laurén och Sture Lindholm på Bokmässan. Foto: Fris

Bokmässan i Göteborg hölls den 22–25 september och Fris fanns på plats med egen monter. Stämningen var med tanke på omvärldsläget något allvarsam men god när besökare och mässutställare efter tre års fysisk paus äntligen kunde mötas. Teman för mässan var Klimatkrisen, Crimetime, Sydafrika och Röster från Ukraina.

Enligt officiella uppgifter från Bokmässan ägde sammantaget 82 156 besök rum. Fris fanns på plats med egen monter under hela mässan och ordnade ett panelsamtal på fredagseftermiddagen.

Finlandssvenska verandan, scenen där samtalet hölls, var ny för i år och under värdskap av Svenska Litteratursällskapet i Finland. Paneldeltagare var utrikeskorrespondent Anna-Lena Laurén (DN, HBL) och historikern tillika författaren Sture Lindholm. Samtalet modererades av Fris verksamhetskoordinator David Johansson under temat "historieskrivningens betydelse vid krig och återuppbyggnad".

Vy från Fris monter mot Finlandssvenska verandan. Foto: Fris

Några av de frågor som behandlades var hur utvecklingen efter ett krig, med exempel från finska inbördeskriget som Sture Lindholm specialiserat sig på, kan komma att bredda historieskrivningen. Hur exempelvis försoningspolitik, insamling och sammanställning av ytterligare data och röster kan bidra till helhetsperspektiv som inte alltid är bekväma.

Som utrikeskorrespondent och författare har Anna-Lena Laurén flerårig erfarenhet av arbete i både Ryssland och Ukraina. Hon delade bland annat med sig av hur hennes roll som "historieskrivare", som journalist på marken, kan bli ifrågasatt. De gånger hon till exempel kritiserats för att inte skildra "båda sidor" likvärdigt måste hon förklara att hon som internationell reporter ej längre ges akkreditering att bevaka eller ens besöka vissa områden, vilket gör ambitionen att vara objektiv än mer komplicerad.

Några av de författare som gästade scenprogrammet på Finlandssvenska verandan i år var Merete Mazzarella, Rosanna Fellman samt bröderna Kjell och Mårten Westö.

Fris monter från besökarens synvinkel. Foto: Fris

Förutom Fris verksamhetskoordinator fanns även ordförande Jack Stenberg och styrelseledamot Monica Eckermalm på plats. Förbundet har sedan ett antal år deltagit i Bokmässan för att sprida ordet om finlandssvenskhet och för att nå ut med information om Fris. Responsen på årets medverkan har varit god.

För mer info om Sture Lindholms böcker, besök Proclio.fi

Rapport från Fris föreningar:

- Föreningen Finlandssvenskar i Medelpad

Finlandssvenskarna i Medelpad hade den årliga vårträffen söndagen den 22 april. I år besökte vi Pilgrimscenter i Selånger, Sundsvall. Vid Pilgrimscentret startar S:t Olavsleden, som är världens nordligaste pilgrimsled och sträcker sig från Selånger i Sverige till Trondheim i Norge.

Vi började med en kulinarisk söndagslunch i ett underbart vårväder. Därefter blev vi guidade av diakon Helene Westerlind genom hela Pilgrimscentret. Vi fick även en förhandsvisning av en kommande utställning; "I spåren av Sankt Olov - Nordens

populäraste helgon". I en samlad utställning får man en upplevelse av hur människor levde i Mellannorrland under vikingatid och medeltid (bild från besöket nedan).

Medelpadföreningen hade den 17 september även sin årliga surströmmingsfest. Vi höll till i Finska Huset på Skönsmon i Sundsvall. Marianne och Stig Stuns höll i bespisningen - tack till dem! På höstfesten får vi alltid njuta av höstens skördar, bland annat nyplockade plommon. I år hade vi den turen att vi kommit över ett antal surströmmingsburkar, dock filéer. Gott var det, tyckte vi alla. Lotteriet bestod av höstliga vinster, allt från nygjort äppelmos till nygjord svartvinbärssaft.

Text och foto: Maj Nyby

- **Svenska Österbottningar i Stockholm**

Årets höstfest, då även SÖiS 70 år firades, hölls i september vid Sticklinge Udde Båtklubb på Lidingö. Vi var dryga trettio glada österbottningar som hade samlats till denna fest. Kvällen inleddes med att vi skålade för de 70 åren och nuvarande styrelse presenterades av ordförande Johanna Palmén.

Camilla och Kerstin förmedlar rätt svar på tipspromenaden.

Peter och Jonas som grillmästare.

SÖiS styrelse 2022.

Adam Rönn och Niclas Eriksson musicerar.

nästan rätt på antalet godisar som fanns i burken.

Adam Rönn och Niclas Eriksson, även de österbottningar, stod för den medryckande musiken som gjorde att inte många kunde sitta still. De spelade allt från Beatles och Winnerbäck till Uggle och närpesisk dialektrock. Glada skratt och trevliga diskussioner blev det också. Många var bekanta sedan tidigare men även nya bekanskap stiftades. Livat och glatt blev det även på dansgolvet och vi trivdes i varandras sällskap när höstmörkret sänkte sig över Lidingö.

Text: Kerstin Andersson Foto: Kerstin och Christian Andersson

- **Jan Mosander besökte de "Tre Gillena"**

Ett trettiotal personer hade samlats på Timmermansgården i Stockholm eftermiddagen den 13 oktober för att umgås och lyssna till föredrag av den finlandssvenske journalisten och författaren Jan Mosander. Det var de "Tre Gillena" (Ålandsgillet, Nylandsgillet och Åbolandsgillet) som i ett samarrangemang bjudit in honom att föreläsa om sitt spännande yrkesliv. Innan föredraget bjöds på lättare lunch och efteråt serverades fika och "hjärngympa".

Med hjälp av bilder och textfragment på storbildsskärmen berättade Mosander anekdoter från sin 56-åriga bana som journalist i bland annat Finland, Sverige och Tyskland. De senaste 20 åren har han även verkat som författare och åhörarna fick fångas av hur arbetet i skrivandets tjänst lett till allt från sensationella avslöjanden om vapensmuggling (Boforsaffären) och spioneri (Stig Bergling) till intervjuer med minst sagt kontroversiella personligheter, såsom svenska Emmy Göring, Hermann Görings andra fru. När Mosander intervjuade henne i hennes hem i München ville hon tona ned makens inblandning i

Vid grillen stod Peter och Jonas och fixade goda finska korvar åt oss och på bordet fanns även potatissallad, grönsallad, bröd, dryck med finskt ursprung med mer, så ingen behövde vara hungrig eller törstig på festen. En liten tipspromenad med österbottniska kluriga frågor kunde man också ta och samtidigt njuta av den vackra miljön vid vattnet.

Vinnare i tipspromenaden blev Katarina Häll med flest poäng och som dessutom utmärkte sig i sista frågan med att gissa

Nazitysklands utrotning av judar. "Skriv inget ont om min man," manade hon inför publiceringen.

Mosander berättade också hur han och hans fru varit ombord kryssningsfartyget Costa Concordia när det gick på grund utanför italienska ön Giglio den 13 januari 2012 (bilden). I tragedin där 32 av de drygt 4200 medpassagerarna omkom förlorade han även värdefulla handlingar till en kommande bok. Mer om hans rapportering från denna och andra händelser återges i boken med samma titel som föredraget; "Bland spioner, kommunister och vapenhandlare".

Text och foto: Fris

Kalendarium se fris.nu

Välkommen till Fris

Besök: Bellmansgatan 15 NB, Stockholm

Mejl: kansli@fris.nu

Mobil/SMS: +46 (0)72-329 31 31

Förbundsordförande: Jack Stenberg

Mejl: ordforande@fris.nu

Mobil/SMS: +46 (0) 70-717 44 85

Instagram: @fris.nu

Facebook/Messenger:

@finlandssvenskarnasriks

Hemsida:

www.fris.nu

Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige, Fris, är centralorganisationen för finlandssvenska ideella föreningar som är verksamma i Sverige. Fris grundades 1969 och idag har förbundet cirka 850 medlemmar fördelade på 17 föreningar runt om i landet som alla arbetar för att främja finlandssvensk kultur och finlandssvenska intressen i Sverige och Finland. Fris bedriver informationsverksamhet för ökad kunskap hos Sveriges befolkning om finlandssvenskarna genom att anordna och delta i olika slags kultur-, samhälls- och fritidsaktiviteter samt samarbeta med och påverka organisationer och myndigheter i Sverige och Finland.

**Nästa Fris-Nytt utkommer v. 51
Manusstopp 12 december**